

Vantaan kaupungin asiantuntijalausunto asiassa HE 56/2021 vp - Hallituksen esitys eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen lainsäädäntöön sekä eräihin muihin lakeihin tehtävistä muutoksista hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevasta lainsäädännöstä johtuen

Tämän lausunnon suhde Vantaan kaupungin aiemmin antamiin lausuntoihin

Vantaan kaupunki on aiemmin kaupunginvaltuuston antamassa lausunnossa sekä eduskunnan valiokuntakuulemisiin liittyneissä lausunnoissaan tuonut esille keskeisiä huolenaiheitaan koko uudistukseen liittyen. Tämä, nyt annettu, lausunto annetaan lisäyksenä Vantaan kaupungin aiempiin lausuntoihin.

Huomio koskien esityksen sisältöä

Nyt esitettyjä muutoksia ei voida pitää ainoastaan teknisluontoisena korjauksena voimassa olevaan lainsäädäntöön tai aiempiin sote-esityksiin. Katsomme että HE 56/2021 puututaan voimassa olevan lainsäädäntöön ja ehdotetaan sen muuttamista muutoin kuin vähäisessä määrin.

Terveydenhuoltolain 9 § mukaisen potilasrekisterin kumoaminen

Vantaan kaupunki katsoo, että nykyisessä mallissa, jossa HUS-kuntayhtymä ja PK-seudun kunnat ovat perustaneet perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon potilasasiakirjojen yhteisrekisterin, on ollut toimiva järjestely alueen terveydenhuollon toiminnan osalta. Yhteisrekisteri on sisältänyt toimijoiden omia potilasasiakirjoja, joiden osalta jokainen toimija on toiminut itsenäisesti vastuullisena rekisterinpitäjänä. Kyseessä on ollut terveydenhuoltolain 9 §:n mukainen yhteispotilasrekisteri.

Nyt annettu esitys ja siinä ehdotettu terveydenhuoltolain 9 §:n mukaisen yhteisrekisterimahdollisuuden poistaminen hankaloittaisi tarkoituksettomasti perustettavien hyvinvointialueiden ja HUSn yhteistyötä. Ehdotuksen osalta ei ole esitetty riittäviä perusteluja miksi nyt ehdotettuun terveydenhuoltolain 9 §:n poistamiseen on päädytty ja mitkä ovat tämän ratkaisumallin hyödyt suhteessa nykyiseen malliin. Nyt esitetyn mallin voidaan katsoa hankaloittavan HUSn ja perustettavien hyvinvointialueiden välistä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välistä tietojen siirtoa vaatien rekisteröidyn erillistä suostumusta.

Lakiin sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain muuttamisesta liittyvä muutos, johon Vantaan kaupunki haluaa kiinnittää huomiota**41 § Tietojohdaminen**

Ehdotuksessa pykälään ollaan lisäämässä uutena viittaus hyvinvointialueeseen, mutta säännökseen tulisi jättää myös viittaus kuntiin. Kunnilla on myös uuden sosiaali- ja terveystoimen kokonaisuudistuksen jälkeenkin vastuu tietyistä sosiaali-terveyspalveluiden kehittämisestä, joiden toteuttaminen voi vaatia laaja-alaisesti sosiaali- ja terveyspalveluiden toteuttamisessa kerättäviä tietojen. Kunnan tietojohdamisessa tarvitsemat tiedot, ovat niin sanottuja aggregoituja tietoja, jolloin niihin ei sisälly salassa pidettäviä henkilötietoja. Sosiaali- ja terveystoimen kokonaisuudistuspaketissa kunnilla säilyy vastuu asukkaistensa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä ja ympäristöterveydenhuollosta. Esityksessä kunnalla pysyvien velvoitteiden toteuttaminen ilman suoraa oikeutta tietoihin voi johtaa tilanteeseen, jossa kunnan lain vaatima toiminta on riippuvainen hyvinvointialueen halusta luovuttaa tietoja.

HUSn tietojohdaminen

Nyt esitetyn säädösehdoituksen sanamuodon perusteella voidaan tulkita, että HUS-yhtymä ei voisi saada hyvinvointialueilta tietoja omaa tietojohdamistaan varten tai mahdollisuus näihin tietoihin olisi vain toissijainen hyvinvointialueen kautta. Tämä kaventaisi nykyisiä lainsäädännön tarjoamia mahdollisuuksia tietojohdamiseen.

Mikäli HUSin mahdollisuus tietojohdamiseen kapenee, muodostuu hyvinvointialueelle jatkossa suurempi rooli palvelujen integraatiossa. Tämä ei liene lainsäädäntöehdotuksen tarkoitus vaan sääntelyn pitäisi turvata yhteistyö kuntien, hyvinvointialueiden sekä HUSin välillä. Sääntelyn tulisi olla yksiselitteisen selkeää sekä tarkoitukseltaan että toteutukseltaan. Nyt ehdotettu ratkaisu on turhan monitulkintainen ja esityksen perustelut vähäisiä.